

Nove vrste i nomenklaturne preinake u popisu flore Hrvatske – 5

SANDRO BOGDANOVIĆ^{1*}, VEDRAN ŠEGOTA²

¹ Sveučilište u Zagrebu, Agronomski fakultet, Zavod za poljoprivrednu botaniku, Svetošimunska 25, HR-10000 Zagreb, Hrvatska

² Sveučilište u Zagrebu, Prirodoslovno-matematički fakultet, Biološki odsjek, Botanički zavod, Marulićev trg 20/II, HR-10000 Zagreb, Hrvatska

*Autor za dopisivanje / corresponding author: sbogdanovic@agr.hr

Tip članka / article type: kratko stručno priopćenje / short professional communication

Povijest članka / article history: primljeno / received: 03.04.2021., prihvaćeno / accepted: 05.04.2021.

URL: <https://doi.org/10.46232/flashbod.9.1.5>

Bogdanović, S., Šegota, V. (2021): Nove vrste i nomenklaturne preinake u popisu flore Hrvatske – 5. Glas. Hrvat. bot. druš. 9(1): 44-46.

Sažetak

Do sada su u Glasniku Hrvatskog botaničkog društva objavljena četiri priloga koja popis flore Hrvatske i bazu podataka Flora Croatica (<https://hirc.botanic.hr/fcd/>) dopunjuju s novoopisanim i novootkrivenim biljnim svojstama te se provode nomenklaturne preinake već postojećih svojti. Kako bi se taj niz i dalje nastavio, ovaj prilog je peti u nizu te su u bazu podataka Flora Croatica dodane tri nove biljne svojte (*Veronica dalmatica* Padilla-García, Rojas-Andrés, López-González et M.M.Mart.Ort., *Betula × aurata* Borkh. i *Alnus × pubescens* Tausch) koje su zabilježene po prvi puta za Hrvatsku. Osim toga, izvršena je jedna nomenklaturna preinka koja se odnosi na vrstu *Veronica orbiculata* A. Kern., a vrsta *Asyneuma pichlerii* (Vis.) Lakušić et Conti je izbačena iz popisa hrvatske flore.

Ključne riječi: baza podataka Flora Croatica, flora, nomenklatura, nove vrste, taksonomija

Bogdanović, S., Šegota, V. (2021): New species and nomenclatural changes in the checklist of the Croatian flora – 5. Glas. Hrvat. bot. druš. 9(1): 44-46.

Abstract

an update of the Flora Croatica Database (<https://hirc.botanic.hr/fcd/>) with new entries of a newly described plant taxa and new discovered taxa in the flora, as well as nomenclatural changes were applied on already existing plant taxa. In order to continue this series, this contribution is the fifth in a series and three new plant taxa (*Veronica dalmatica* Padilla-García, Rojas-Andrés, López-González et M.M.Mart.Ort., *Betula × aurata* Borkh. and *Alnus × pubescens* Tausch) have been added to the Flora Croatica Database, which are being recorded for the first time in Croatia. Besides, one nomenclatural change was made that refers to the species *Veronica orbiculata* A. Kern., and the species *Asyneuma pichleri* (Vis.) Lakušić et Conti is excluded from the checklist of the Croatian flora.

Keywords: flora, Flora Croatica Database, new species, nomenclature, taxonomy

U bazu podataka Flora Croatica (Nikolić 2021) dodane su tri nove biljne svojte koje se po prvi puta bilježe za Hrvatsku te je provedena jedna nomenklaturna preinaka i jedna je vrsta izbačena s popisa flore, a to su:

***Veronica dalmatica* Padilla-García, Rojas-Andrés, López-González et M.M.Mart.Ort.**

Mjesto prvog objavljivanja: Molec. Phylogen. Evol. 119: 206 (2018)

Nalazišta u Hrvatskoj: Na planini Dinari te u široj okolici Dubrovnika (podaci iz ZAGR herbarija te prema Padilla-García i sur., 2018).

Ovu endemičnu diploidnu ($2n = 16$) vrstu opisali su Padilla-García i sur. (2018) iz okolice Trebinja u Bosni i Hercegovini. Ona pripada kompleksu *Veronica austriaca* i morfološki je najbližnja svojti *V. austriaca* L. subsp. *jacquinii* (Baumg.) Watzl, a razlikuje se od nje po tome što je puno manja biljka (visina 10-16 vs. 25-50 cm), ima kraće dlake na stabljici (0,3-0,4 vs. 0,8-1,2 mm), manje listove (12-16×5-10 vs. 20-30×10-20 mm), kraće vratove tučka (3-5 vs. 4-7 mm) i sićušnije tobolce s manje dubokim režnjevima (do 0,5 vs. 1,0 mm). Vrsta je ilustrirana s ključnim morfološkim detaljima na slici 3 (oznake j, k, l, m) u radu od Rojas-Andrés i Martínez-Ortega (2016). Inače vrsta raste na suhim kamenjarskim travnjacima, livadama i šumskim proplancima te kamenitim padinama zapadnog Balkana (Albanija, Bosna i Hercegovina, Hrvatska i Crna Gora). U Hrvatskoj je zabilježena za Dubrovnik, Brgat, okolicu Cavtata te na zapadnom grebenu planine Dinare (Padilla-García i sur. 2018, Nikolić 2021).

***Betula × aurata* Borkh.**

Mjesto prvog objavljivanja: Theor. Prakt. Handb. Forstbot. 1: 378 (1800)

Sinonimi: *Betula × atrata* Domin, Bull. Int. Acad. Tchèque Sci., Cl. Sci. Math. Nat. Méd. 28: 249. (1927), *Betula × obscura* Kotula ex Fiek, Jahresber. Schles. Ges. Vaterl. Cult. 65: 314 (1888), *Betula rhombifolia* Tausch, Flora 38: 752 (1838)

Nalazišta u Hrvatskoj: cret Đon Močvar kraj sela Blatuša (Banovina) (podaci iz ZA - Herbarium Croaticum)

Betula × aurata je prirodna hibrid česte široko rasprostranjene obične breze (*Betula pendula* Roth) i u Hrvatskoj jako rijetke borealne cretne breze (*Betula pubescens* Ehrh.). Ovaj križanac dodan je u popis flore Hrvatske na osnovu tri herbarijska lista pronađena u zbirci Herbarium Croaticum (ZA), a koje je 1920. sakupio Ivo Pevalek na području creta kod Blatuše, jedinog mjesta u Hrvatskoj gdje ove dvije roditeljske vrste rastu u simpatrijskim populacijama. Pevalek otkrivenu svojtu imenuje *Betula pubescens × B. verrucosa* f. *blatušae* Pevalek.

***Alnus × pubescens* Tausch**

Mjesto prvog objavljivanja: Flora 17: 520 (1834)

Sinonimi: *Alnus × ambigua* Beck, Verh. Zool.-Bot. Ges. Wien 38: 767 (1888); *Alnus × hybrida* Rchb., Icon. Fl. Germ. Helv. 12: 3 (1850)

Nalazišta u Hrvatskoj: Kupa (Vukova Gorica), Tršće (Čabar), Mali Lug (Gerovo), Čabranka (Čabar), Zagreb (preuzeto iz Alegro 1998, Alegro i sur. 2006 i herbarijskih primjeraka iz ZA - Herbarium Croaticum)

Alnus × pubescens je prirodni križanac crne johe (*Alnus glutinosa* (L.) Gaertn.) i bijele johe (*Alnus incana* (L.) Moench). Svojta je unesena u popis flore Hrvatske na osnovu tri herbarijska lista koje je krajem 19. stoljeća sakupio Ljudevit Rossi u Gorskom kotaru te na temelju jednog herbarijskog lista iz 1968. kojeg je sakupila prof. dr. sc. Ljerka Marković na nekadašnjem savskom otoku na Žitnjaku u Zagrebu. Vrsta je recentno zabilježena uz rijeku Kupu kraj sela Johi blizu Vukove Gorice (Alegro 1998, Alegro i sur. 2006).

Izvršena je jedna nomenklaturna preinka i jedna je vrsta izbačena s popisa flore Hrvatske:

***Veronica orbiculata* A. Kern.**

Mjesto prvog objavljivanja: Oesterr. Bot. Z. 24(1): 19 (1874)

Sinonimi: *Veronica austriaca* L. ssp. *orbiculata* (A.Kern.) K. Malý

Prema recentnoj taksonomskoj obradi *Veronica* subsect. *Pentasepalae* (Rojas-Andrés i Martínez-Ortega 2016), *V. orbiculata* je izdvojena kao endemična vrsta zapadnog Balkanskog poluotoka koja je ograničena na područje jugozapadne Bosne i Hercegovine te južne Hrvatske. U bazi podataka Flora Croatica (Nikolić 2021) i prema Nikolić (2020) ova je vrsta do nedavno bila tretirana kao sinonim od *V. austriaca* subsp. *jacquinii* te je sada izdvojena kao samostalna vrsta u popisu flore Hrvatske.

***Asyneuma pichleri* (Vis.) Lakušić et Conti**

Nakon provedene revizije herbarijskog materijala (ZA-13464, ZA-13466, ZA-13467) koje je sakupio Dragutin Hirc 1899. godine u Gorskom Kotaru, ustanovilo se da navedeni primjerci ne pripadaju vrsti *Asyneuma pichleri*, već rijetkoj vrsti *Adenophora liliifolia* (L.) A. DC. te nema čvrstih dokaza da vrsta *A. pichleri* uopće raste u Hrvatskoj. Iz tog razloga je vrsta izbačena s popisa vrsta hrvatske flore.

Literatura

- Alegro A. (1998): Flora šire okolice Vukove Gorice. Prirodoslovno-matematički fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Diplomski rad, 1-86.
- Alegro A., Marković Lj., Antonić O., Bogdanović S. (2006): Historical and functional aspects of plant biodiversity - an example on the flora of the Vukova Gorica region (Central Croatia). *Candollea* 61(1): 135-166.
- Nikolić, T. (2020): Flora Croatica – vaskularna flora Republike Hrvatske, Volumen 3. Ključevi za determinaciju s pratećim podacima: Magnoliidae – porodice FAG-ZYG. Alfa d.d., Zagreb.
- Nikolić, T. (ur.) (2021): Flora Croatica Database. Sveučilište u Zagrebu, Prirodoslovno-matematički fakultet, Botanički zavod s botaničkim vrtom, Zagreb. <http://hirc.botanic.hr/fcd/> (pristupljeno 1. travnja 2021.).
- Padilla-García, Rojas-Andrés, López-González, Castro, Castro, Loureiro, Albach, Machon, Martínez-Ortega (2018): The challenge of species delimitation in the diploid-polyploid complex *Veronica* subsection *Pentasepalae*. *Molecular Phylogenetics and Evolution* 119: 196-209.
- Rojas-Andrés, B.M., Martínez-Ortega, M.M. (2016): Taxonomic revision of *Veronica* subsection *Pentasepalae* (*Veronica*, Plantaginaceae sensu APG III). *Phytotaxa* 285: 1-100.